

เลขที่ GPTH.FG.02/2568

1371 ตึกแคปปิตอลแมนชั่น ชั้น 1 ถนนพหลโยธิน
แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

11 มิถุนายน 2568

เรื่อง ขอให้ตรวจสอบและผลักดันแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำมันรั่วไหลในทะเลอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

เรียน คณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร

ด้วยสถานการณ์น้ำมันรั่วไหลที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าในทะเลไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางระบบนิเวศและมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง กรีนพีซ ประเทศไทย กลุ่มศึกษาพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC Watch) มูลนิธิบูรณะนิเวศ (EARTH) และมูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW) มีความกังวลอย่างยิ่งต่อระบบและกลไกการจัดการที่ยังไม่สามารถป้องกันความสูญเสียของระบบนิเวศ ตลอดจนผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีชายฝั่งทะเลยาวและอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะบริเวณอ่าวไทย ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรทางทะเลอันทรงคุณค่าต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ การประมง และการท่องเที่ยว ในขณะที่เราภาคภูมิใจว่า ทะเลไทย [1] เป็นหนึ่งในแหล่งอาหารที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดของโลก แต่ความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติกลับกำลังเผชิญกับภัยคุกคามอย่างต่อเนื่องจากปัญหาน้ำมันรั่วไหลและมลพิษทางทะเล ซึ่งเกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการขนส่งพลังงานกลางทะเล การขนถ่ายน้ำมันของเรือบรรทุกหรือกิจการปิโตรเลียมในทะเล

ปัญหาน้ำมันรั่วไหลเหล่านี้ไม่เพียงสร้างความเสียหายต่อระบบนิเวศทางทะเลอย่างรุนแรง แต่ยังกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนชายฝั่งที่ต้องพึ่งพาทะเลเป็นแหล่งรายได้หลัก ทั้งจากประมงพื้นบ้านและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะเหตุการณ์ล่าสุดจากการรั่วไหลของน้ำมันดิบจากทุ่นรับน้ำมันกลางทะเลหมายเลข 2 (SBM-2) ของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งเกิดขึ้น **สองครั้ง** ในระยะเวลาไม่ถึง 2 ปี ได้แก่ เมื่อวันที่ **3 กันยายน 2566** และ **5 มิถุนายน 2568** สะท้อนให้เห็นถึงความเสี่ยงที่ยังคงมีอยู่ และ จุดอ่อนเชิงระบบ ทั้งในด้านการมาตรการความปลอดภัยและกลไกการกำกับดูแลกิจกรรมการขนถ่ายพลังงานในทะเลไทยที่ยังรัดกุมไม่เพียงพอ

ข้อมูลย้อนหลังจากกรมเจ้าท่าตั้งแต่ปี 2517 จนถึงเดือนมกราคม 2567 ระบุว่าเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหลลงสู่น่านน้ำทะเลไทยจำนวนมากกว่า 200 ครั้ง [2] และยังคงเกิดขึ้นซ้ำซากจนน่าเป็นกังวล ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยยังขาดมาตรการควบคุมที่เข้มงวด และระบบความรับผิดชอบที่เพียงพอในการป้องกันและ

จัดการกับเหตุการณ์มลพิษทางทะเลจากกิจกรรมทางพลังงาน ซึ่งหากยังไม่มีกรอบปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ทรัพยากรทางทะเลอันล้ำค่าของไทยอาจเสียหายและเสื่อมโทรมลงอย่างไม่อาจฟื้นกลับได้

นอกจากนี้ยังพบข้อก้ำกวมด้านความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วมของประชาชน เกี่ยวกับการที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) และคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) อนุมัติรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ให้บริษัท ไทยออยล์ฯ เพื่อนำไปขออนุญาตกับกรมเจ้าท่าเพื่อเปิดใช้งานท่าเรือ SBM-2 อีกครั้ง หลังถูกสั่งปิดไปเมื่อเหตุการณ์ปี 2566 โดยยังไม่มีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นครั้งสุดท้ายอย่างเป็นทางการ แม้จะมีการจัดรับฟังความคิดเห็นเพื่อจัดทำรายงานการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการในรายงาน EIA ไปเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2567 แต่ข้อก้ำกวมที่ยังคงอยู่ บ่งชี้ถึงกระบวนการที่อาจไม่ได้รับการรับรู้ว่าครอบคลุมหรือเป็นธรรมอย่างแท้จริง อีกทั้งยังพบความคลาดเคลื่อนของข้อมูลและการใช้สารเคมีขจัดคราบน้ำมัน (Dispersant) โดยไม่ได้ขออนุญาตล่วงหน้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกระบวนการจัดการเหตุการณ์

จากสถานการณ์ดังกล่าว กรีนพีซ ประเทศไทย กลุ่มศึกษาพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC Watch) มูลนิธิบูรณะนิเวศ (EARTH) และมูลนิธิธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม (EnLAW) ขอเสนอข้อเรียกร้องถึงคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร พิจารณาและผลักดันมาตรการเร่งด่วนดังต่อไปนี้

มาตรการเร่งด่วน

1. บริษัทฯ ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายทั้งหมดที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ ทรัพยากรของประชาชน ตลอดจนความเสียหายต่อสุขภาพของประชาชน อย่างเป็นธรรมและรวดเร็ว
2. บริษัทฯ ต้องเร่งเสนอแผนและวิธีการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมทั้งระยะสั้นและระยะยาวต่อสาธารณะ โดยต้องจัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเร่งด่วน
3. บริษัทฯ และหน่วยงานรัฐต้องชี้แจงสาเหตุของการรั่วไหลของน้ำมันดิบและปริมาณรั่วไหลที่แท้จริงต่อสาธารณะ รวมทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศและสุขภาพของประชาชนที่อาจได้รับจากน้ำมันดิบและสารเคมีที่ใช้ในการแก้ไขปัญหา
4. หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ต้องให้ข้อมูลต่อสาธารณะ เกี่ยวกับผลกระทบของน้ำมันดิบและสารเคมีที่ใช้ในการสลายน้ำมันดิบ ที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศและสุขภาพของประชาชน
5. หน่วยงานรัฐต้องควบคุมตรวจสอบให้แผนและมาตรการแก้ไขปัญหาการรั่วไหลของน้ำมันดิบที่เกิดขึ้นของบริษัทฯ เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ และต้องควบคุมตรวจสอบให้บริษัทฯ เสนอมาตรการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการรั่วไหลเกิดขึ้นอีก รวมทั้งเสนอแผนและมาตรการที่เป็นระบบในการจัดการปัญหาหากมีการรั่วไหลของน้ำมันดิบเกิดขึ้นอีกในอนาคต โดยต้องมีการรับฟังความ

- คิดเห็นจากคณะกรรมการที่ประกอบด้วยนักวิชาการอิสระที่หน่วยรัฐตั้งขึ้น ตลอดจนต้องควบคุมตรวจสอบให้มีการดำเนินการตามแผนอย่างเคร่งครัด
6. หน่วยงานรัฐต้องเร่งประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชน เพื่อดำเนินการให้บริษัทฯ ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวอย่างเป็นธรรมและรวดเร็ว
 7. หน่วยงานรัฐต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนถึงสาเหตุและปริมาณที่แท้จริงของน้ำมันดิบที่รั่วไหล เพื่อดำเนินการบังคับใช้กฎหมายทั้งทางอาญาและทางแพ่งกับผู้กระทำความผิดอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องปรามมิให้การกระทำผิดเช่นนี้เกิดขึ้นอีก
 8. หน่วยงานรัฐต้องจัดทำแผนป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมันแห่งชาติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมันและเคมีภัณฑ์ พ.ศ. 2565 เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการจัดการปัญหาการรั่วไหลของน้ำมันโดยเร่งด่วน

มาตรการระยะยาว

1. **บังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวด** รัฐบาลต้องดำเนินการตรวจสอบและบังคับใช้บทลงโทษทางกฎหมายต่อผู้ก่อมลพิษอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในกรณีการรั่วไหลของสารพิษหรือสารอันตรายสู่สิ่งแวดล้อมทางทะเล และต้องกำหนดมาตรการติดตาม ตรวจสอบความปลอดภัยในกระบวนการขนถ่ายน้ำมันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุซ้ำซาก
2. **จัดทำและผลักดันร่างกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการจัดการอุบัติภัยน้ำมันรั่วไหลทางทะเล** เสนอกฎหมายที่มีเนื้อหาครอบคลุมถึงหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบและการชดใช้ค่าเสียหายจากมลพิษน้ำมันรั่วไหล บัญญัติที่กำหนดให้กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องต้องไม่ขัดแย้งกับกฎหมายฉบับนี้และมีมาตรการเชิงป้องกันและการขจัดมลพิษอย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ ตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งสำหรับความเสียหายจากมลพิษของน้ำมัน ค.ศ. 1992 (International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage 1992)
3. **ทบทวนแผนพลังงานชาติและยุติการขยายกิจกรรมเชื้อเพลิงฟอสซิลในพื้นที่เปราะบาง** เร่งปรับแผนพลังงานของประเทศให้ลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิลอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดเป้าหมายยุติการใช้น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติในระยะยาว สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบพลังงานหมุนเวียนที่สะอาด เป็นธรรม ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย Net Zero Emissions ของประเทศ ตลอดจนต้องยุติแผนขยายการขุดเจาะหรือพัฒนาโครงการเชื้อเพลิงฟอสซิลใหม่ในพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ
4. **จัดตั้งกองทุนสำรองภัยพิบัติทางทะเลตามหลัก “ผู้ก่อมลพิษต้องเป็นผู้จ่าย” (Polluters Pay Principle)** ผลักดันให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉินทางสิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้ประกอบการที่มีความเสี่ยงในการก่อมลพิษเป็นผู้สมทบทุน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ก่อมลพิษต้องรับผิดชอบทางการเงินอย่างเต็มที่สำหรับความเสียหายทั้งหมด โดยไม่คำนึงถึงเจตนาหรือความประมาทเลินเล่อ ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการขจัดมลพิษ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอย่างครอบคลุม ความเสียหายต่อทรัพย์สิน การสูญเสียรายได้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผลกระทบต่อสุขภาพ และ

เพื่อให้รัฐสามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์รั่วไหลของน้ำมัน สารเคมี หรือของเสียอันตรายได้อย่าง
ทันทั่วทั้ง

5. **ปรับปรุงกระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.)** ควรกำหนดกระบวนการคัดเลือกและแต่งตั้งบุคคลเข้าเป็น “คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ” และ “คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงาน EIA” ให้เป็นระบบที่เข้มงวด โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยต้องมีตัวแทนจากภาควิชาการ องค์กรภาคประชาสังคม ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเข้าร่วมเป็นกรรมการ เพื่อให้การพิจารณามีความรอบด้าน เป็นธรรม และยึดหลักประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ
6. **ปรับปรุงระบบการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA/EHIA)** ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ควรปรับปรุงระบบการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ให้เป็นไปตามหลักมาตรฐานสากล โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีความหมาย เปิดพื้นที่ให้ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมสามารถเข้าร่วมตรวจสอบ วิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะได้อย่างรอบด้าน และควรกำหนดให้มีการทบทวนมาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในรายงาน EIA/EHIA ทุก 5 ปี และส่งให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) รวมถึงคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) พิจารณาและให้ความเห็นชอบ เพื่อให้มาตรการต่าง ๆ มีความทันสมัย และตอบสนองต่อสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์กรภาคประชาสังคมตามรายนามข้างต้นหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คณะกรรมาธิการฯ จะพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่เสนอมาอย่างรอบด้านเพื่อผลักดันการปฏิรูปกลไกและมาตรการในการป้องกัน ตอบสนอง และฟื้นฟูผลกระทบจากภัยพิบัติน้ำมันรั่วไหลในทะเลอย่างจริงจังและยั่งยืน ทั้งนี้ การยกระดับการจัดการดังกล่าวไม่เพียงแต่ปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเลอันล้ำค่า และเสริมความมั่นคงของเศรษฐกิจที่พึ่งพาทรัพยากรทางทะเลเท่านั้น หากแต่ยังสร้างความมั่นใจในหลักความยุติธรรมและสิทธิของชุมชนชายฝั่ง และสุขภาพของประชาชนอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้น การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบพลังงานหมุนเวียนที่สะอาดและเป็นธรรม ถือเป็นกุญแจสำคัญในการรับมือปัญหาวิกฤตสภาพภูมิอากาศในระยะยาว และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่เป็นธรรมและยั่งยืน

ขอแสดงความนับถือ

กรีนพีซ ประเทศไทย

กลุ่มศึกษาพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

มูลนิธิบูรณะนิเวศ

มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุ

[1] <https://www.greenpeace.org/thailand/story/22753/sprc-oil-spill-accountability-of-fossil-fuel/>

[2] <https://md.go.th/category/data-and-statistics/total-statistical-data>

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ

อรรถพล พวงสกุล นักรณรงค์ด้านการเปลี่ยนผ่านทางพลังงานที่สะอาดและเป็นธรรม กรีนพีซ ประเทศไทย

อีเมล apuangsa@greenpeace.org โทร. 089 780 3661